

Пробоїв О.А.

*к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки, маркетингу і менеджменту
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту THEU*

Міграційна криза в країнах ЄС

Постановка проблеми. На початку XXI століття загострились глобальні політичні і економічні проблеми, які вимагають від країн комплексного підходу до їх системного вирішення, оскільки будь-які зволікання призводять до посилення політичних конфліктів у світі та поширення економічного колапсу, зумовлюють міграційні тенденції, що в сукупності ставить під загрозу глобальну систему безпеки й доцільність існування певних міжнародних організацій і інтеграційних угруповань, функції яких полягають у стабілізації ситуації в світовому господарстві. Зростання нелегальних міграційних потоків у країни ЄС створює економічні проблеми і поглиблює існуючу кризу заборгованості європейських економік, тому дана проблематика є надзвичайно актуальною й потребує більш детального вивчення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основним аспектам міграції робочої сили значну увагу у своїх наукових дослідженнях приділяли такі відомі зарубіжні й вітчизняні дослідники: Р.Адамс, Е. Тейлор, Е.Лібанова, А. Гайдучський, О.Малиновська, К. Кравчук, О. Піскун, Ю.Гуменюк та ін.

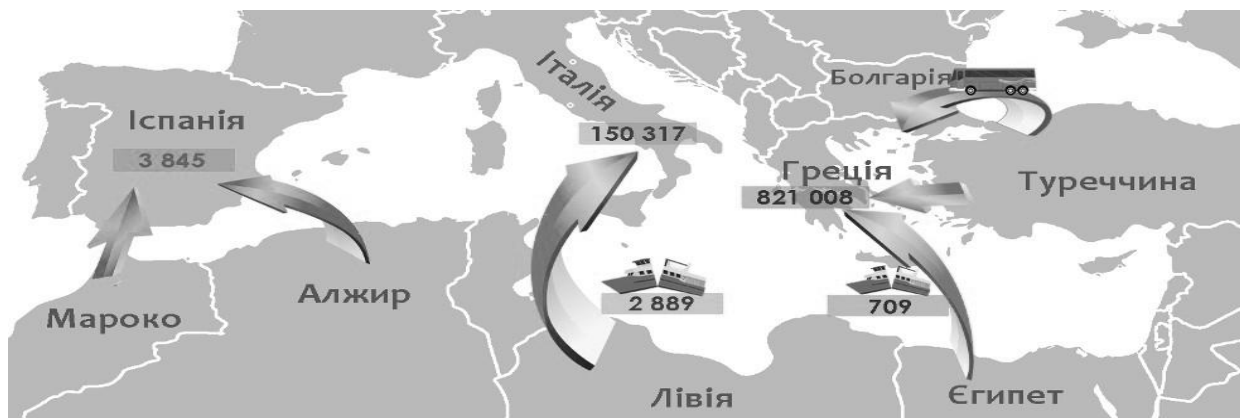
Метою дослідження є висвітлення основних тенденцій і динаміки міграційних процесів в контексті загострення міграційної кризи в країнах ЄС.

Виклад основного матеріалу дослідження. Лавинне наростання міграційних потоків з неблагополучних країн «третього світу» у високо розвинуті держави зумовлюється не лише економічними чинниками, але й політичною нестабільністю в світі й воєнними конфліктами із застосуванням зброї масового знищення.

Традиційно, зменшення населення певної країни внаслідок масової нелегальної еміграції вказує на сукупність несприятливих і небезпечних умов для життя громадян всередині їхньої країни, що унеможливорює підтримання і

задоволення найнеобхідніших життєвих потреб, тому спричинює збільшення кількості нелегальних мігрантів у країни з високими життєвими стандартами й зумовлює посилення міграційних процесів загалом у світовому господарстві. Враховуючи багатогранність, складність і неоднозначність наслідків міжнародної трудової міграції, виникає необхідність розробки системи превентивних заходів країнам, яким найбільше загрожує притік нелегальних мігрантів, а також вимагає від них конкретних заходів щодо регулювання міграційних потоків.

В багатьох країнах «третього світу» на фоні збройних конфліктів відзначається також глибока економічна криза, що супроводжується низьким рівнем ВВП, відсталою матеріально-технічною базою у промисловому секторі і екстенсивним сільським господарством, низьким рівнем заробітної плати, високим безробіттям й вимушеною неповною зайнятістю, поширенням бідності та значним рівнем майнового розшарування населення. Звісно, більшість показників соціально-економічного розвитку таких неблагополучних країн знаходяться далеко від європейських стандартів, що спонукає громадян до нелегальної міграції навіть ціною власного життя (рис.1).

*побудовано на основі Звіту Агентства ООН у справах біженців [1, с.6-7]

Рис.1. Географія міграційних потоків у 2015-2016 роках в країни ЄС

Підводячи підсумки 2015 року, ще до розгортання міграційної кризи, ООН звітувало про більш ніж 5 мільйонів осіб, котрі були вимушені змінити своє місце проживання внаслідок політичних переслідувань, збройних конфліктів та порушень прав людини.

Загальна кількість шукачів притулку кардинально зростає протягом останніх 4 років, однак впродовж 2015-2016 років вона сягнула рекордного значення. Так, на середину 2015 року кількість біженців становила 58 млн., що співрозмірно з населенням Італії (UNHCR mid-year trends 2015), а на кінець року вже досягла позначки 65,3млн. чол. [2,с.1] (рис.2).

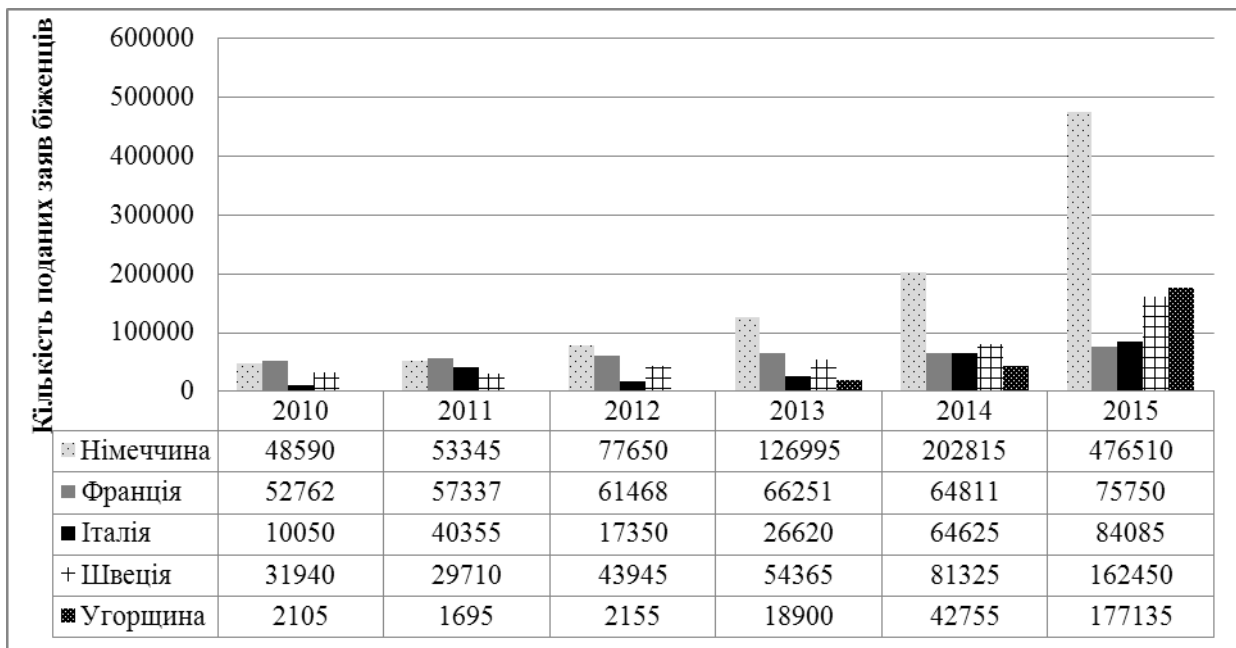
*побудовано на основі даних джерел [1, с.4]; [2, с.1]; [4, с.1]

Рис.2. Динаміка кількості біженців у світі, млн.чол.

Як видно з рис.2, у 2015 році питання міграції робочої сили постало особливо гостро на порядку денному в багатьох міжнародних організаціях через різке збільшення кількості шукачів притулку в країнах ЄС, що отримало назву "європейська міграційна криза".

Загалом, статистика ЄС говорить про наступне: кількість шукачів притулку зростає з 2010 року (+ 600 тис. чол. за п'ять останніх років) і максимально збільшується у 2015-2016 році. Так, протягом 2015 року до об'єднаної Європи прибуло на 300 тис.чол. більше, порівняно з попереднім роком, а впродовж лише січня-лютого 2016 року до ЄС приїхало ще 132 791 осіб і 410 осіб загинули чи пропали безвісти [3]. Загалом, за 2015 рік 35 тис. осіб нелегально прибули сухопутним шляхом, а більше мільйона переселенців перетнули кордон з Європою по морю [2, с.1]

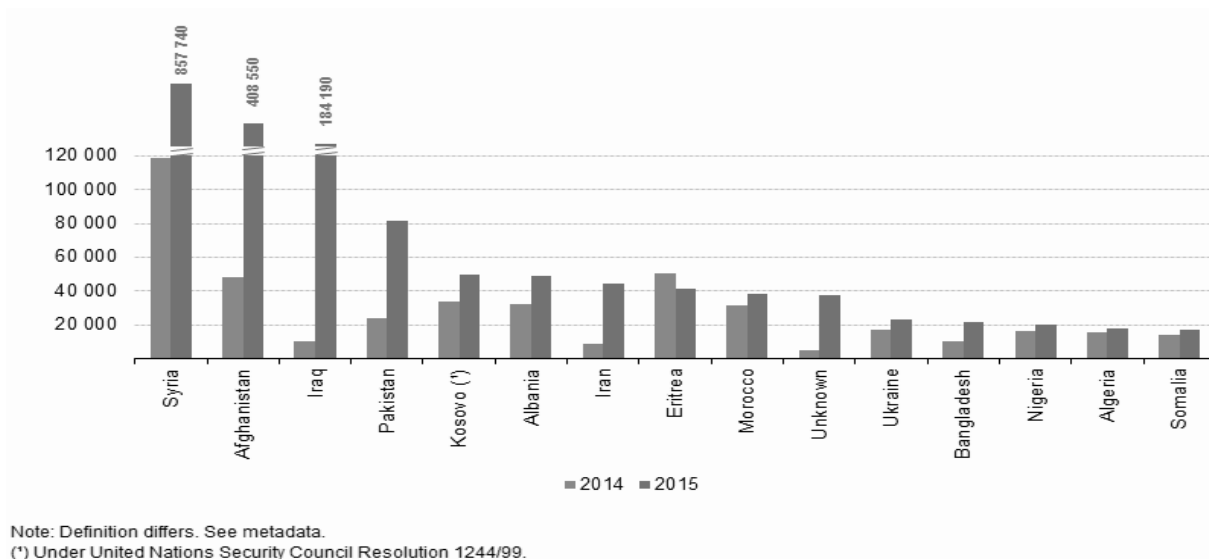
Основними країнами-реципієнтами для біженців в ЄС стали високо розвинуті країни: Німеччина, Франція, Італія, Швеція та Угорщина, в яких було зареєстровано 91% від усіх заявок (рис.3).

*побудовано на основі даних Eurostat [3]

Рис.3. Динаміка прибуттів біженців у країни-реципієнти ЄС

Основна маса мігрантів та біженців походять з економічно неблагополучних країн, на території яких відбуваються воєнні дії: Сирії, Афганістану, Іраку, Пакистану, Косово, Еритреї, Марокко та України (рис.4).

*запозичено із офіційного сайту Eurostat [3]

Рис.4. Динаміка мігрантів і біженців, які незаконно перебувають в країнах ЄС

Враховуючи зазначене, країни Євросоюзу вдалися до заходів щодо відновлення прикордонного контролю (8 країн-членів ЄС), що не дозволяє повністю зупинити потік мігрантів, але забезпечить їх суворий облік і контроль,

а це значно полегшить управління міграційним потоком та розподілом біженців для легального їх притулку в різних європейських країнах. Адже, брак належної реєстрації і обліку біженців та не проведення дактилоскопії (зняття відбитків пальців) ускладнює процес надання медичної і соціальної допомоги нелегалам.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для вирішення проблеми нелегальної міграції в країнах ЄС слід вжити ряд заходів, спрямованих на: фінансування пошукових та рятувальних місій, виділення коштів та засобів для боротьби з перевізниками мігрантів, розширення мережі центрів прийому біженців для тимчасової їх дислокації й надання допомоги, спрощення легальних можливостей міграції в ЄС, перегляд і розподіл квот між країнами щодо розселення біженців під егідою ООН.

Література

1. Звіт Агентства ООН у справах біженців [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unhcr.org/56701b969.html>.
2. Кількість біженців у світі досягла рекордної позначки [Електронний ресурс] // Тиждень.ua. – 2016. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/News/167847>.
3. Офіційний сайт Євростату [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Statistics_on_enforcement_of_immigration_legislation.
4. Солодько, А. Міграційна криза в ЄС: статистика та аналіз політики [Електронний ресурс]/ А. Солодько, А. Фігісова // CEDOS. – Режим доступу: <https://www.cedos.org.ua/uk/migration/mihratsiina-kryza-v-yes-statystyka-ta-analiz-polityky>.